

Współpraca NATO z partnerami z Indo-Pacyfiku

Oskar Pietrewicz

Udział przywódców Australii, Japonii, Korei Płd. i Nowej Zelandii (tzw. AP4) w szczycie NATO w Wilnie w lipcu br. potwierdził, że Sojusz dostrzega współzależność bezpieczeństwa obszarów euroatlantyckiego i indopacyficznego. Organizacja zamierza rozwijać współpracę z AP4 m.in. w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, nowych technologii i zwalczania zagrożeń hybrydowych. Wyzwaniem dla kooperacji są m.in. rozbieżne stanowiska państw NATO i jego indopacyficznym partnerów wobec Chin. W interesie Polski jest wspieranie współpracy Sojuszu z AP4, jednak bez osłabiania zobowiązań sojuszniczych w Europie.

[Szczyc NATO w Wilnie w lipcu br.](#) był drugim z rzędu, w którym wzięli udział przywódcy AP4. Podczas spotkania sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg ogłosił zawarcie z Japonią i Koreą Płd. nowych umów o partnerstwie (Individually Tailored Partnership Programmes, ITPP) na lata 2023–2026. Po szczycie analogiczne porozumienie Sojusz zawarł z Australią, a umowa z Nową Zelandią jest negocjowana. W Wilnie Sojusz nie zdecydował jednak o ustanowieniu swojego biura łącznikowego w Tokio, co było dyskutowane od stycznia, gdy taką propozycję przedstawił Stoltenberg podczas wizyty w stolicy Japonii. Brak decyzji w tej sprawie unaoczniał różnice w podejściu sojuszników do współpracy z partnerami z Indo-Pacyfiku i wynikające z tego ograniczenia.

Podstawy współpracy. Czynnikiem zbliżającym państwa AP4 i NATO jest przywiązanie do porządku międzynarodowego opartego na prawie oraz wynikające z tego odwoływanie się do wartości demokracji, praw człowieka i rządów prawa. Współpracę determinuje rosnąca współzależność obszarów euroatlantyckiego i indopacyficznego w wymiarze bezpieczeństwa, co zawarto w [madryckiej strategii NATO z 2022 r.](#) i powtórzono w komunikacie ze szczytu w Wilnie. Współpraca wynika też z rosnącej świadomości wyzwań ze strony Chin dla bezpieczeństwa, interesów i wartości zarówno NATO, jak i AP4 oraz z pogłębionej [współpracy chińsko-rosyjskiej](#), podważającej w ocenie partnerów ład międzynarodowy oparty na prawie. Z perspektywy Sojuszu

eskalacja napięć czy wręcz konflikt w Indo-Pacyfiku – np. w [Cieśninie Tajwańskiej](#) lub na Półwyspie Koreańskim – miałyby więc dla Europy i USA nie tylko znaczenie polityczne i gospodarcze, lecz także mogłyby skłonić Rosję do intensyfikacji agresywnych działań w Europie.

Na pogłębienie współpracy NATO z AP4 wpływają też interesy i działania USA. Państwo to dąży do koordynacji polityki wobec Chin z europejskimi i azjatyckimi sojusznikami. Liczy też, że kooperacja europejskich członków NATO z AP4 odciąży USA w obliczu braku amerykańskiego potencjału do udziału w wojnie na pełną skalę jednocześnie w Indo-Pacyfiku i Europie. Sojusznicy USA wychodzą naprzeciw tym oczekiwaniom, aby utrzymać obecność militarną Stanów Zjednoczonych w swoich regionach. Zarówno azjatyckim, jak i europejskim sojusznikom USA towarzyszy bowiem niepewność co do przyszłego kształtu amerykańskiej polityki zagranicznej. Doświadczenia z czasów administracji Donalda Trumpa wskazują, że bardziej izolacjonistyczne władze USA mogą przywiązywać mniejszą wagę do sojuszy i w swojej polityce w mniejszym stopniu uwzględniać perspektywy sojuszników.

Szanse. Dalsze zbliżenie NATO z AP4 stwarza możliwość intensyfikacji dialogu politycznego, konsultacji i koordynacji działań w odniesieniu do wspólnych wyzwań i zagrożeń w wymiarze bezpieczeństwa. Na szeroki zakres potencjalnej współpracy wskazują umowy ITPP. Zgodnie z nimi Sojusz zamierza rozwijać kooperację m.in. w obszarach

cyberbezpieczeństwa, zagrożeń hybrydowych, wymiany informacji wywiadowczych, nowych technologii, zmian klimatu, rozbrojenia, kontroli zbrojeń i nieprolifracji oraz wzmocnienia interoperacyjności wojskowej.

Współpraca NATO z AP4 sprzyja też utrzymaniu wsparcia indopacyficznych partnerów dla Ukrainy i państw Sojuszu w następstwie rosyjskiej agresji. Pod względem dostaw sprzętu wojskowego i amunicji dla Ukrainy wyróżnia się Australia, dostarczając m.in. haubice i transportery opancerzone. Rząd Nowej Zelandii przekazuje brytyjskim władzom fundusze na zakup uzbrojenia i amunicji dostarczanej Ukrainie, a nowozelandzki personel wojskowy szkoli ukraińskich żołnierzy w Wielkiej Brytanii. Korea Płd. wspiera Ukrainę dostawami m.in. hełmów, kamizelek kuloodpornych i sprzętu do rozminowywania. [Sprzedaje też znaczne ilości uzbrojenia Polsce](#), m.in. w ramach zastępowania sprzętu przekazywanego Ukrainie, a także oferuje współpracę przemysłów obronnych. Władze Republiki Korei nie wysyłają jednak bezpośrednio broni na Ukrainę oraz zaprzeczają doniesieniom, że za pośrednictwem USA lub innych państw miały przekazać Ukraińcom amunicję artyleryjską. Japonia udziela podobnego wsparcia okołowojskowego jak Korea Płd., oferując przy tym znacznie większą pomoc finansową, humanitarną i rozwojową (od lutego ub.r. łącznie ponad 7 mld dol., w tym 5,5 mld dol. gwarancji bankowych dla pomocy udzielanej przez Bank Światowy; dla porównania Korea Płd. przeznaczyła 250 mln dol.).

Ograniczenia. Najpoważniejszym ograniczeniem współpracy NATO z AP4 są różnice w podejściu poszczególnych państw do Chin. Unaocznił to sprzeciw Francji wobec pomysłu ustanowienia biura łącznikowego NATO w Tokio. Zdaniem francuskich władz zaogniłoby to relacje z Chinami i nie wnosiłoby praktycznej wartości względem punktu kontaktowego NATO działającego obecnie w ambasadzie Danii w Tokio. Sprzeciw Francji koresponduje z nową [strategią Niemiec wobec Chin](#), która mimo rosnących wyzwań, zwłaszcza gospodarczych wynikających z polityki ChRL, podkreśla potrzebę podtrzymania dialogu politycznego. Brak decyzji o ustanowieniu biura świadczy o oporze części państw NATO wobec amerykańskiej wizji rozwoju Sojuszu, który pod wpływem wieloletnich zabiegów USA [uwzględnił zagrożenia ze strony Chin](#) w swojej strategii. Również państwa AP4 nie prezentują jednolitego stanowiska wobec ChRL, choć we wszystkich uległo ono zaostrzeniu w ostatnich latach, a Korea Płd. i Nowa Zelandia wydają się najbardziej skłonne do utrzymywania koncyliacyjnego podejścia do ChRL.

Pogłębiony dialog z AP4 i większe zwracanie uwagi na Chiny mogą budzić obawy niektórych europejskich członków NATO o odciąganie uwagi Sojuszu od zadań kolektywnej obrony i odstraszenia na obszarze traktatowym, czyli Europy, Ameryki Północnej i Północnego Atlantyku. Większość państw europejskich jest też zainteresowana współpracą

z azjatyckimi partnerami Sojuszu głównie w sferze gospodarczej, a nie bezpieczeństwa. Zakup uzbrojenia spoza Europy i zawiązanie współpracy w dziedzinie obronności, jak w przypadku Polski i Korei Płd., jest oceniana, np. przez Francję, jako konkurencja dla przedsiębiorstw europejskich. Państwa AP4 z kolei zdają sobie sprawę z nikłego prawdopodobieństwa zaangażowania militarnego Sojuszu w ewentualnym konflikcie zbrojnym w Indo-Pacyfiku. Wynika to zarówno z braku formalnych zobowiązań sojuszniczych NATO wobec państw regionu, jak i z [niewystarczających zdolności wojskowych](#) większości państw europejskich. AP4 mogą jednak oczekiwać od partnerów natowskich działań w innych sferach, np. dołączenia do ewentualnych sankcji ekonomicznych.

Wnioski. NATO pozostanie przede wszystkim organizacją zapewniającą bezpieczeństwo obszaru euroatlantyckiego, ale wyraża większe zainteresowanie sytuacją w Indo-Pacyfiku ze względu na pogłębiającą się współzależność wyzwań i zagrożeń w wymiarze globalnym. Ponowny udział przywódców państw azjatyckich w szczycie Sojuszu wskazuje, że nieformalny format NATO–AP4 staje się mechanizmem stałej współpracy, która dostosowuje się do ewolucji wspólnych wyzwań i zagrożeń.

Wśród obszarów możliwej współpracy najbardziej obiecująca wydaje się kooperacja w dziedzinie cyberbezpieczeństwa i wymiany informacji wywiadowczych. O ile krótkoterminowo format NATO–AP4 może koncentrować się na wsparciu Ukrainy, o tyle w dłuższej perspektywie zadaniem będzie wypracowanie spójnej odpowiedzi na działania ChRL. W obliczu [znacznej rozbieżności stanowisk w polityce wobec Chin](#) powstaniu skoordynowanego podejścia w tej sprawie będą służyły mechanizmy działające w węższym gronie, np. trójstronny dialog z udziałem [USA, Japonii i Korei Płd.](#) lub [AUKUS](#). Mając na uwadze wsparcie państw AP4 dla Ukrainy, europejscy członkowie NATO powinni być też przygotowani do udzielenia im analogicznego wsparcia, gdyby doszło do konfliktu w Indo-Pacyfiku.

W interesie Polski jest popieranie na forum NATO formuły takiej współpracy z AP4, która nie będzie odbywała się kosztem zobowiązań Sojuszu w zakresie obrony i odstraszenia w Europie. Może ona obejmować ustanowienie natowskich biur łącznikowych w państwach Indo-Pacyfiku, które zwiększyłyby możliwość regularnych konsultacji z partnerami w regionie. Równocześnie pogłębienie kooperacji NATO z AP4 wymaga od Polski większego zainteresowania się środowiskiem bezpieczeństwa w Indo-Pacyfiku, m.in. zapoznania się z percepcją zagrożeń azjatyckich partnerów oraz zwiększenia świadomości co do priorytetów USA w tym regionie. Wskazane jest, aby wzorem m.in. Czech i Litwy powstał w Polsce dokument strategiczny określający interesy, cele i instrumenty polskiej polityki zagranicznej w Indo-Pacyfiku, w tym w obszarze bezpieczeństwa.